

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Skarbu, Robót Publicznych, Rolnictwa i Dóbr Państwowych, Przemysłu i Handlu, Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Prezesem Głównego Urzędu Likwidacyjnego, w przedmiocie wykonania ustawy z dnia 18 lipca 1919 r. Dz. Pr. № 63, poz. 368, o pomocy państwowej na odbudowę gospodarstw zniszczonych lub uszkodzonych skutkiem wojny.

Art. 1. Prawo korzystania z pomocy państwowej przewidzianej ustawą z dnia 18 lipca 1919 r. Dz. P. № 63 poz. 368 przysługuje właścicielom posiadaczom gospodarstw polskich określonych w zdaniu drugim art. 2 powołanej ustawy oraz gospodarstw stanowiących własność obywateli obcych Państw, z którymi będą w tym przedmiocie zawarte osobne umowy. Umowy takie będą w każdym poszczególnym wypadku podawane do ogólnej wiadomości.

Art. 2. Bezzwrotne zapomogi państwowe do wysokości 20.000 mk. wzgl. z tytułu strat w ruchomościach domowych do wysokości 2.000 mk. będą udzielane właścicielom i posiadaczom gospodarstw określonych w art. 1 niniejszego rozporządzenia tylko o tyle

1) o ile ponieśli w swem gospodarstwie bezpośrednio skutkiem wojny rzeczowe straty,

2) o ile nie są w możności bez pomocy Państwa odbudować się lub nabyć przedmiotów, określonych w art. 4 lit. b), c), d) ustawy z d. 18 lipca 1919 r.

Wyłączeni są zatem od udziału w pomocy państwowej ci właściciele i posiadacze, którzy rozporządzają własnymi środkami wystarczającymi na odbudowę.

Właścicielom i posiadaczom budynków, które się spaliły skutkiem innych wypadków niż wojennych, będą także udzielane zapomogi państwowe jeżeli

- a) właściciele ci i posiadacze pełnili służbę wojskową lub byli wskutek wypadków wojennych ewakuowani,
- b) o ile szkoda nastąpiła w czasie ich nieobecności spowodowane okolicznościami wymienionymi pod a) oraz
- c) jeżeli zachodzą warunki wyszczególnione w punkcie 2) niniejszego artykułu.

O ile bezzwrotna zapomoga państwowa ustalona art. 8 ustawy z dnia 18 lipca 1919 r. nie wystarcza na odbudowę mogą poszkodowani korzystać z pożyczek, których udzielanie określa osobna ustawa (art. 13 ustawy z dnia 18 lipca 1919 r.).

Art. 3. Zapomogi państwowe będą udzielane w pierwszym rzędzie:

1) drobnym gospodarzom bezrolnym oraz małorolnym na odbudowę budynków mieszkalnych i gospodarskich, uzupełnienie inwentarza oraz środków produkcji rolniczej, sprzętów domowych, odzieży i bielizny, wreszcie na przywrócenie gruntów do stanu zdolnego do uprawy;

2) utrzymującym się wyłącznie lub przeważnie z pracy własnej właścicielom drobnych realności miejskich na odbudowę tych realności i uzupełnienie urządzenia domowego, odzieży i bielizny;

3) drobnym przemysłowcom, rękodzielnikom i drobnym kupcom na urządzenie warsztatu lub sklepu oraz wyposażenie ich w potrzebne pierwsze surowce, materiały pomocnicze i towary oraz na uzupełnienie urządzenia domowego, odzieży i bielizny;

4) inżynierom, adwokatom, lekarzom i t. p. wolno zarobkującym a utrzymującym się z własnej pracy na urządzenie biur i t. p. oraz na sprawienie sprzętów domowych, bielizny i odzieży;

5) pracownikom państwowym, urzędnikom i sługom prywatnym, robotnikom i najemnikom na sprawienie sprzętów domowych, bielizny i odzieży;

6) zapomoga państwowa będzie udzielaną na odbudowę i uzupełnienie urządzenia szkół, kościołów i budynków użyteczności publicznej.

O charakterze użyteczności publicznej rozstrzyga komisja zapomogowa (art. 5).

Art. 4. Zapomoga państwowa będzie realizowaną stopniowo w miarę postępu odbudowy wedle możności w naturze.

Zapomoga państwowa może być udzielana poszkodowanemu także na spłatę długu zaciągniętego na odbudowę już dokonaną, o ile zachodzą warunki przewidziane art. 1—3 niniejszego rozporządzenia.

Art. 5. Zapomogi bezzwrotne przyznawać będą komisje zapomogowe złożone z osób wymienionych w art. 12 ustawy z d. 18/VII 1919 r.

Art. 6. Komisje zapomogowe utworzone zostają w siedzibie każdej politycznej władzy powiatowej, a nadto utworzone zostają osobne komisje zapomogowe miejskie w miastach: Warszawie, Łodzi, Lwowie, Krakowie i Lublinie.

Celem zorganizowania komisji zapomogowych powiatowych zarządzają natchemniast naczelnicy politycznej władzy powiatowej wybory po dwóch przedstawicieli sejmiku powiatowego, wzgl. Rady powiatowej jako delegatów tychże ciał samorządnych do komisji zapomogowej.

Prezydenci miast wymienionych w ustępie pierwszym niniejszego artykułu zarządzają wybory dwóch członków komisji przez Rady miejskie.

Przedstawiciele Ministerstwa Skarbu i Głównego Urzędu Likwidacyjnego oraz tych Ministerstw, w których zakres wchodzi odbudowa (art. 12 lit. b ustawy) zamieniają kompetentne władze centralne.

Potrzebne komisji siły pomocnicze i kancelaryjne przydzielili Naczelnik władzy politycznej z pośród podległego mu personelu.

Art. 7. Naczelnik politycznej władzy powiatowej lub Prezydent miasta wzgl. ich zastępca zwołuje posiedzenia komisji i na nich przewodniczy.

Do ważności uchwał komisji wymagana jest obecność conajmniej czterech członków, muszą jednak być obecni przedstawiciele Ministerstwa Skarbu oraz przedstawiciel Ministerstwa, w zakres którego wchodzi odbudowa.

Uchwały zapadają zwykłą większością głosów. Przedstawicielom Ministerstw Robót Publicznych, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Dóbr Państwowych przysługuje prawo głosu tylko w sprawach wchodzących w zakres działania odnośnego Ministerstwa.

W razie równości głosów rozstrzyga przewodniczący.

Art. 8. Wykluczeni od uczestniczenia i głosowania w komisji są tak członkowie jak i przewodniczący:

- a) jeżeli są w danej sprawie osobiście interesowani,
- b) jeżeli są małżonkami interesowanych lub pozostają do nich w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa do 4-go stopnia włącznie.

O wyłączeniu decyduje ostatecznie przewodniczący, który winien w razie wyłączenia spowodować w odpowiedniej drodze uzupełnienie Komisji.

Art. 9. Interesowani winni wnosić podania o udzielenie zapomóg sporządzone według formularza wydanego przez Ministerstwo Skarbu.

Fakt poniesienia strat wojennych winien być potwierdzony przez właściwy urząd gminny wzgl. Magistrat.

Art. 10. Podania o zapomogę należy wnosić do komisji zapomogowej, w której okręgu znajdują się uszkodzone przedmioty, wzgl. w której okręgu znajdowały się przedmioty zniszczone w chwili zniszczenia.

Jeżeli uszkodzone przedmioty znajdują się lub znajdowały w chwili zniszczenia w okręgach dwóch lub więcej komisji, właściwą do przyjmowania podań będzie komisja, w której okręgu znajduje się przeważna część majątku poszkodowanego lub główny zakład jego przedsiębiorstwa.

Art. 11. Komisja zapomogowa winna natychmiast po otrzymaniu podania zbadać, czy osoba interesowanego, przedmiot mający być odbudowany, oraz rodzaj szkody odpowiadają warunkom ustalonym w art. 1 — 4 niniejszego rozporządzenia.

Następnie należy w razie, jeżeli dla okręgu Komisji Zapomogowej utworzona już została Komisja Szacunkowa miejscowa po myśli ustawy

z dnia 10 maja 1919 r., Dz. Pr. № 41, poz. 298, zażądać od tejże Komisji nadesłania operatu szacunkowego szkód.

Po otrzymaniu operatu szacunkowego należy zbadać, czy zeznania interesowanego, złożone w jego podaniu, odpowiadają operatowi szacunkowemu.

Art. 12. Jeżeli dla okręgu Komisji Zapomogowej nie utworzono jeszcze Komisji Szacunkowej, albo jeżeli Komisja Szacunkowa nie sporządziła jeszcze operatu szacunkowego, wówczas Komisja Zapomogowa winna przystąpić do stwierdzenia zeznanych w podaniu szkód, przestrzegając zasad wyrażonych w art. 1—4 niniejszego rozporządzenia.

W tym celu może Komisja przesłuchać świadków i znawców, oraz zarządzić potrzebne dochodzenie na miejscu.

Wszystkie władze państwowe i samorządowe są obowiązane pomagać Komisji przy spełnianiu jej zadań i udzielać jej wszystkich potrzebnych wyjaśnień, aktów i materiałów.

Art. 13. Na podstawie sprawdzonego operatu szacunkowego (art. 11) lub na podstawie wyniku dochodzeń przeprowadzonych w myśl art. 12, winna Komisja oszacować koszt usunięcia szkód, wedle cen istniejących w czasie udzielenia zapomogi.

Art. 14. Przy wymiarze zapomogi winna Komisja mieć na względzie, że zapomoga nie może przekraczać sumy 20.000 mk., a w granicach tej sumy, z tytułu strat w ruchomościach domowych 2.000 mk., w żadnym zaś razie nie może być wyższą, niż oszacowany po myśli art. 13 koszt usunięcia szkód.

Art. 15. Od ustalonej zgodnie z art. 14 zapomogi należy potrącić wszystko, co poszkodowany już przedtem otrzymał tytułem zapomogi w naturze lub gotówce ze źródeł państwowych (polskich lub Państw zaborczych), samorządowych i społecznych.

Potrąceniu podlegają zatem wszystkie udzielone na obszarze b. zaboru austriackiego zapomogi z funduszków Namiestnictwa, Centrali dla gospodarczej odbudowy Galicji, Krajowego Urzędu Odbudowy i Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych, dalej zasiłki w naturze, udzielone na podstawie ustawy z dnia 28 lutego 1919 r. w przedmiocie zaopatrzenia ludności w drzewo budulcowe i opałowe (Dz. Pr. № 20 poz. 229) i t. p.

Zapomogi udzielone w naturze potrącone będą według cen, jakie te przedmioty miały w chwili ich wydania. Ceny te oblicza Komisja na podstawie tariff urzędowych w danym czasie i miejscu obowiązujących, gdyby na pewne przedmioty takich tariff nie było, na podstawie cen targowych wzgl. na podstawie swobodnego uznania.

Art. 16. Po ustaleniu w ten sposób ostatecznej kwoty zapomogi, wyda Komisja orzeczenie przyznające interesowanemu zapomogę.

Orzeczenie winno być wydane na formularzu ustalonym przez Ministerstwo Skarbu.

Zapomogę przyznaną w gotówce należy o ile możliwości wydawać w naturze, t. j. upoważnić interesowanego do bezpłatnego poboru ściśle przez Komisję określonych przedmiotów w państwowych składach, w wartości odpowiadającej wysokości przyznanej zapomogi.

Orzeczenie Komisji winno być wygotowane w 5 egzemplarzach; jeden egzemplarz należy przechować w aktach Komisji, jeden wydać interesowanemu, a po jednym egzemplarzu przesłać Zakładowi Kredytowemu, utworzyć się mającemu zgodnie z art. 13 ustawy z dnia 18 lipca 1919 r.

miejscowemu Urzędowi Odbudowy i Powiatowej Kasie Skarbowej względnie Urzędowi Podatkowemu, w okręgu którego Komisja ma swoją siedzibę.

W razie odmownego załatwienia podania należy w orzeczeniu podać krótkie uzasadnienie i jeden egzemplarz orzeczenia przechować w aktach Komisji, jeden doręczyć interesowanemu i jeden przesłać Zakładowi Kredytowemu.

Wszystkie egzemplarze orzeczenia winny być podpisane przez Przewodniczącego Komisji i jednego jej członka.

Art. 17. Na podstawie orzeczenia Komisji należy w miarę rozporządzalnych zapasów wydać interesowanemu bezpłatnie przedmioty w orzeczeniu oznaczone.

O ile tych zapasów niema, co winno być stwierdzone przez odpowiedni organ państwowy na znajdującym się w posiadaniu interesowanego egzemplarzu rozporządzenia, wypłaca się przyznaną zapomogę w gotówce.

Po odbiór zapomogi w gotówce należy zgłosić się do wskazanej w orzeczeniu powiatowej Kasy skarbowej wzgl. Urzędu Podatkowego, który wyda oznaczoną kwotę za pokwitowaniem wolnem od opłaty skarbowej.

Art. 18. Interesowanym, którzy już rozpoczęli odbudowę zniszczonych lub uszkodzonych gospodarstw, może Komisja na podstawie potwierdzonej w sposób wskazany w art. 9, ustęp 2 deklaracji strat i po skonstatowaniu, iż zachodzą warunki przewidziane w art. 1 — 4 niniejszego rozporządzenia a przed wdrożeniem dochodzeń w przedmiocie ustalenia i oszacowania szkód, przyznać na rachunek zapomogi zaliczkę do wysokości 25% kwoty zgłoszonych strat, nie wyższą jednak niż 5.000 Mk. względnie 500 Mk. (art. 8 ustawy z 18 lipca 1919 r.).

Postanowienia art. 14 — 17 należy stosować także do orzeczenia przyznającego zaliczkę.

Art. 19. Zapomoga względnie zaliczka winna być użyta tylko na odbudowę gospodarstwa oznaczonego w orzeczeniu i to w terminie w orzeczeniu ustalonym, który komisja może w wypadkach wyjątkowych przedłużyć.

Kontrola nad właściwem i terminowem użyciem zapomogi wzgl. zaliczki przysługuje organom Ministerstw, w zakres których wchodzi odbudowa.

Art. 20. Jeżeli organ państwowy nadzorujący odbudowę stwierdzi, że zapomogi użyto na cel inny, niezgodny z jej przeznaczeniem, lub iż nie wykonano odbudowy w terminie zakreślonym w orzeczeniu Komisji bez dostatecznych powodów zwłoki, winien o tem bezzwłocznie donieść właściwej Komisji.

Komisja winna wdrożyć natychmiast dochodzenie z urzędu, a po stwierdzeniu prawdziwości doniesienia wydać orzeczenie zarządzające zwrot udzielonej zapomogi.

Uchwałę zarządzającą zwrot należy doręczyć organowi państwowemu nadzorującemu odbudowę oraz stronie interesowanej, tej ostatniej z wezwaniem zwrotu zapomogi w terminie dni 30 licząc od dnia następującego po doręczeniu uchwały pod rygorem egzekucji.

Zapomoga winna być zwrócona do właściwej Powiatowej Kasy skarbowej wzgl. Urzędu Podatkowego.

Jeżeli udzielono zapomogi w naturze podlega zwrotowi oznaczona w orzeczeniu Komisji równowartość pieniężna zapomogi.

Po bezskutecznym upływie terminu określonego w ustępie trzecim niniejszego artykułu, o czym Komisja przekona się w drodze zapytania w Pow. Kasie Skarbowej wzgl. Urzędzie Podatkowym, należy przesłać odpis uchwały właściwej powiatowej władzy politycznej.

Art. 21. O każdym wypadku orzeczenia zwrotu zapomogi należy przy dołączeniu wszystkich aktów sprawy zawiadomić Prokuratora przy Sądzie Okręgowym, w którego obwodzie Komisja ma siedzibę, celem ewentualnego wdrożenia postępowania karnego zgodnie z art. 14 ustawy z dnia 18 lipca 1919 r.

Art. 22. Osobne rozporządzenie Ministra Skarbu oznaczy stosunek, według którego dla obszarów, w których obiegową monetą jest korona, kwoty wyrażone w niniejszem rozporządzeniu w markach będą zamienione na korony.

Art. 23. Rozdział kredytów na odbudowę między interesowane Ministerstwa i poszkodowane powiaty oraz kontrola działalności komisji zapomogowych należy do Ministerstwa Skarbu, które w tych sprawach, działać będzie w porozumieniu z interesowanymi Ministerstwami.

Art. 24. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

Warszawa, dnia 12 stycznia 1920 r.

Minister Skarbu:

W. Grabski

Minister Robót Publicznych:

Kędzior

Minister Rolnictwa i Dóbr Pańswowych:

Bardel

Minister Przemysłu i Handlu:

Antoni Olszewski,

Minister Spraw Wewnętrznych:

S. Wojciechowski

Prezes Głównego Urzędu Likwidacyjnego:

w z. J. Karśnicki